

Moedige zelfkritiek van Milieudefensie-baas Donald Pols

Posted on 5 januari 2022 by Eduard Bomhoff

Trouw had in het kerstnummer een groot interview met Donald Pols, directeur van Milieudefensie. Ik had het bijna overgeslagen, want iemand als Pols is ervaren genoeg om alleen te vertellen wat hij kwijt wil en twee bewonderende journalisten van *Trouw* schrijven ijverig op wat Pols vertelt, maar gaan deze milieuheld na zijn eerste-ronde overwinning in een rechtszaak tegen Shell geen lastige vragen stellen.

Van hen verwacht ik niet: 'Gaan we de goede kant op wanneer rechters amateurs over de strategie van een multinational? Vertrekken straks meer bedrijven uit Nederland wanneer het bedrijfsklimaat zo onzeker wordt? Kan een andere rechter Unilever verbieden om nog palmolie te verwerken? En komt er een rechter die de KLM gaat opdragen om geen CO2 uit te stoten?'

Blijkbaar kunnen alleen rijke mensen goed zijn

Wel, Pols heeft de media-ervaring, de journalisten hebben inderdaad geen enkele kritiek, maar toch is dit een geweldig interview. Pols steekt ver uit boven milieu-

politici zoals Frans Timmermans en Diederik Samsom, die [hier](#) in *Wynia's Week* de oren worden gewassen omdat ze geen respect hebben voor de feiten over wat realistisch kan en niet kan op energiegebied, en maar blijven doordrammen.

Lees dan dit citaat van Pols: 'Want als duurzaam leven van iemand een goed mens maakt, dan kun je kennelijk alleen maar een goed mens zijn wanneer je rijk genoeg bent om een elektrische auto te kopen, zonnepanelen te plaatsen en een warmtepomp in je geïsoleerde woning te zetten.'

De milieu-activisten gedragen zich als gelovigen, en zoals Pols kort en krachtig signaleert, is de kloof tussen rijk en arm goeddeels gaan samen vallen met de kloof tussen milieu-gelovige (goed) en ketter (slecht). De rijkere helft van de Nederlanders kan bezorgd zijn over het milieu met interesse in heel dure maatregelen, want die heeft weinig of geen zorgen over benzine van 2 euro, hoge belastingen en bevroren pensioenen, en die elite permitteert zich ook nog eens minachting voor de slechte, armere helft die wél met die dagelijkse zorgen worstelt.

'Wij zijn een beweging voor hoogopgeleiden geworden'

Verderop in het interview beschrijft Pols de nare consequenties wanneer de milieukerk de buiten-kerkelijken zo verkettert. Citaat: 'Wat begon als een beweging om mensen te beschermen tegen vervuiling in de buurt, is een academische beweging voor hoogopgeleiden geworden ... Milieudefensie wil zich hard maken voor de groep praktisch opgeleiden met weinig geld ... de helft van Nederland houdt aan het einde van de maand geen geld over ... Die groep wil [ik] een duurzame toekomst bieden zonder dat ze er voor opdraaien.'

Er is een duidelijke parallel met de 'Gele hesjes'-opstand in Frankrijk: De elite in Parijs gaat met de metro naar het werk en begrijpt niet waarom landgenoten in de provincie zo boos worden over een milieu-opslag op de benzineprijs.

Schrijnende kloof

De milieu-activisten kiezen als hun voorbeeld niet Nelson Mandela of Martin Luther King, bewonderenswaardige activisten die altijd respect toonden voor wie nog niet klaar was voor hun mars naar vrijheid en rechtvaardigheid, maar spiegelen zich

helaas aan een Martin Luther of een Johannes Calvijn, originele vernieuwers maar vaak met haat tegen andersdenkenden.

Die kloof in de maatschappij tussen mensen als Timmermans – die rustig verklaart dat milieu-beleid best heel duur mag zijn omdat het sowieso wel goed is wanneer we allemaal wat minder gaan besteden – en de armere vijftig procent wordt schrijnender in een meritocratie.

De harde prijs van een meritocratie

Ik herinner me nog een uitspraak van een VVD-politicus van lang geleden dat het wel goed was als ouders van slimme kinderen uit het boerenland van de onderwijzer te horen kregen dat ze moesten nadenken over de kweekschool, omdat de universiteit toch meer de natuurlijke ambitie was voor de kinderen van de bourgeoisie en een brug te ver. Bij een te grote kloof tussen het milieu van de ouders en dat van de kinderen, zouden kinderen uit het boerenland los slaan van het anker van familie, achtergrond en cultuur.

Dat zegt niemand meer. Integendeel, pas geleden hoorde ik van de kapster dat in haar beroep steeds meer jongeren kiezen voor hbo boven mbo, hoewel misschien vier dagen praktijk en een dag school (mbo) voor veel tieners efficiënter is dan vier dagen school en een dag praktijk (hbo). 'Ouders vinden dat ze zijn mislukt wanneer hun kind naar het mbo gaat.' Dat is de harde, hoge prijs van een meritocratie.

Nederlands kastestelsel

In een meritocratie kijkt de elite neer op landgenoten die praktischer zijn opgeleid, minder verdienen en niet alle modieuze modes per onmiddellijk volgen (mag Zwarte Piet? mag een zware motorfiets? mag 'Gouden Eeuw'? mag een 'trans' naar het damestoilet?). De sociale klassen gaan lijken op het kastesysteem in India. Nu ik er aan denk, heeft Timmermans met zijn minachting voor niet-gelovige vervuilers wel iets van een brahmaan, en ik bedank Pols voor zijn moedige observatie dat het met de milieubeweging zo een verkeerde kant op gaat.

'Ongelijkheid verwoest consensus' schrijft Raghuram Rajan in zijn boek [Fault Lines](#). Gemiddeld hebben rijke landen een beter bestuur dan ontwikkelingslanden, maar dat is volgens Rajan niet zozeer omdat meer ambtenaren en ministers in rijke landen universitair zijn opgeleid, maar omdat in de meeste rijke landen er een

sterkere cultuur is van onderling begrip en empathie 'en dus het vermogen om actie te ondernemen voor een betere toekomst, ook wanneer dat korte-termijn offers vraagt'. Dat vermogen is in Nederland ernstig aangetast door de combinatie van covid-19, de milieu-kerk en de almaar méér hard-meritocratische samenleving.

De ambitie van Pols

De armere helft van Nederland ziet alle miljarden voor CO2 en koolstof en hoe dan een waardeloze minister Slob de kracht mist om hun kinderen te helpen na alle covid-misere. Kinderen uit armere milieus lijden méér moeilijk in te halen schade in hun ontwikkeling als de scholen lang dicht blijven. Zo wordt Nederland nog meer een kaste-maatschappij, en een consensus-beleid steeds moeilijker.

Donald Pols belooft dat Milieudefensie voortaan gaat werken aan een duurzame toekomst zonder dat de armere helft van Nederland er voor opdraait. Dat is in de geest van Martin Luther King die zijn volgers nooit opriep tot minachting van Amerikanen die niet mee marcheerden.

Timmermans, Diederik Samsom en te veel navolgers van hun milieu-kerk in Nederland vinden het eigen warme gevoel dat zij het beter zien dan de ongelovigen belangrijker dan werken aan een toekomst die betaalbaar is en er goed uitziet voor iedereen. Wat Pols ambieert is lastiger, maar biedt het enige recept om consensus in politiek en samenleving te repareren.

Eduard Bomhoff schrijft (nagenoeg) iedere week zijn column voor Wynia's Week. Wynia's Week is ongebonden, onafhankelijk en onbeschroomd. Auteurs en donateurs maken dit online magazine mogelijk. Doneren kan [HIER](#). Hartelijk dank!